

for. Det kunde imidlertid let arrivere, at Jølelsen deraf, naar man kom til en Opstilling af denne Natur, kunde forsvinde. Man glemmer i politisk Henseende saa overordentlig let. Vi have i vort korte politiske Liv set mangfoldige Exempler paa, hvorledes Foranstaltninger og Personer, som man tidligere har sat deredes høit, og paa hvis Virksomhed man har sat overordentlig Pris, i Løbet af ganske saa Aar have faaet en ganske anden Bedømmelse. Saaledes frygter jeg ogsaa for, at Følgen af en saadan stadig Opstilling af Kultusministeriets Budget kunde blive, at Jølelsen af, at det ikke er den mulevende Slægt, som bidrager Størstedelen af Beløbet, kunde forsvinde, men det tror jeg ikke vilde være heldigt. Jeg anfører dette navnlig med Hensyn til den Udtalelse, der findes paa et senere Sted i Betænkningen, nemlig under Nr. 73, og som gaar ud paa, at man „maa anse det for i høi Grad ønskeligt, at de separate Fonds ophæves og deres Midler inddrages i Statskassen“. Der siges kun, at man „anser det for ønskeligt“, og det er sagt før og paa samme Maade, men jeg har egentlig aldrig kunnet erfare, hvorfor man anser det for ønskeligt. Hvis det er for at kunne disponere over disse Fonds, er det uundværdigt; thi at man har den fulde Dispositionsret over dem, og ikke har været forlegen med at disponere over dem, vise alle de senere Aars Statsregnskaber. Der er f. Ex. i de sidste 16 Aar, der afsluttes med Statsregnskabet for 1871—72, alene af Sorø Akademis Midler blevet anvendt til Formaal, som ligge udenfor Sorø Akademis egentlige Formaal, et Beløb af 1,566,000 Rd., altsaa omtrent 100,000 Rd. om Aaret, og den Anvendelse, man har gjort af Akademiets Overflud, viser sig i en steds stignende Progression. Den krævede i 1870—71 209,000 Rd., hvilket er det højeste Beløb, der i noget Aar er blevet anvendt til Formaal, som ligge udenfor Akademiets. Der er nu paa Finantsloven for næste Aar paaregnet til andre Formaal end Akademiets egne 184,000 Rd., og vedtages det Uendingsforslag, som i Dag er blevet omtalt af den ærede Ordfører, vil Beløbet blive 186,000 Rd. Denne Sum anvendes nu ikke blot til Formaal, som staa i Forbindelse med den høiere Undervisning, men ogsaa til andre Formaal. Der begyeres saaledes 56,500 Rd. til Seminarierne, 39,000 Rd. til Folkehøjskolerne, 15,000 Rd. til Landbohøjskolen og endelig de 50,000 Rd. til Theatret. Man kan altsaa ikke ved den anførte Udtalelse have taget Hensyn til, at man ikke sølte sig i Besiddelse af fri Dispositionsret over disse Midler, men den skyldes formodentlig den Tro, at de ville kunne administreres paa en lettere Maade, naar de inddrages i Statskassen. Det er ogsaa muligt, at dette vilde vise sig, men derfor behøve vi sandelig ikke at optage dem indenfor Rimen i Statsbudgettet og i Statsregnskabet, thi Administrationen er jo en ganske anden Sag. Det, jeg frygter for,

naar man inddrager disse Midler i Statskassen, er, som allerede udtalt, at Grindringen om deres Oprindelse skal blive udvasket, og man i trange Tider skal forgribe sig paa denne Aar fra vore Forfædre, saaledes at vi i Stedet for at efterlade den ubeskaaren til vore Efterkommere, benytte den i trange Tider. Vi have nu i vor Finantshus-holdning et slaaende Exempel paa, hvor farligt noget Saadant kan være. Saa længe vi havde Fællesstaten, folgte vi rask væk af Kongerigets Domæner — vi kunde af forskjellige Grunde ikke gjøre det Samme med Domænerne i de andre Landsdele —, saaledes at Kongerigets Domæner nu ere founodne ind til en Ubetydelighed imod, hvad de have været tidligere, og Pengene anvendte vi da til Fordel for Fællesstaten. Lad os derfor se at konservere, hvad vi have arvet af den Slags solidt Gods, saaledes at det ogsaa fremtidig kan staa til Anvendelse for de særlige Formaal, til hvilke det engang er henlagt. Vi have fra andre Lande affrakende Exempler nok i den Retning. Man har saaledes Exempler paa, at man har afsløst Tiender og Grundskatter, men hvad er Resultatet blevet? Det er blevet, at de, som have betalt for deres Tiender og Grundskatter, ere komne til at betale en Gang til. — Naar et æret Flertal af Finantsudvalget, i god Overensstemmelse med den her antydede Inddragelse af de separate Fonds, tillige har antydet, at man maatte komme til paa Finantsloven at optage saadanne Kirkes Midler, der staa umiddelbart under Statens Overbestyrelse, har den ærede Minister allerede udtalt sig derom. Derfor man begynder paa noget Saadant, hvor vil man da ende? Optager man Kirkenes Midler, maa man senere komme til de meget betydelige Midler, der nu rundt omkring i Landet ere henlagte til Hospitaller. Derefter vil man komme til andre Stiftelses Midler, og endelig, antager jeg, til saadanne, som rundt omkring i Kommunerne ere henlagte til forskjellige offentlige Formaal, og som staa under et vist Tilsyn af vedkommende Øvrighed og derigennem af vedkommende Minister. Vi ville da ende med, at Rigsdagen i Stedet for at være en Representation for Landets store Fællesinteresser, blev et aldeles overvældende Umtsraad, som kom til at sidde, jeg kunde fristes til at sige 18 Maanedes af Aaret, for at blive færdig med det Arbejde, det vilde faae, hvis vi fulde beskæftige os med alle de Sager, man synes at bestræbe sig for at faae optagne paa Finantsloven. — Der falder en Ytring fra det ærede Medlem for Veile Umts 3die Valgkreds (H. Nielsen), som jeg ikke vil lade henstaa uomtalt, og som angik det femaarige Tilskud til Theatret, der blev vedtaget for nogle Aar siden. Jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem i, at Rigsdagen kan tage en saadan Beslutning tilbage, men jeg er overbevist om, at Rigsdagen ikke vil det. Det, hvorpaa det her kommer an for det ærede Medlem, er den Betragtning, at